

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

КОВАЛЬ-ЦЕПОВА Анна Володимирівна

УДК 747:725.54(043.2)

**ПРИНЦИПИ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАКЛАДІВ
СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ДІТЕЙ**

17.00.07 – дизайн

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата мистецтвознавства

Львів – 2021

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано в Національному авіаційному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат архітектури, доцент
Олійник Олена Павлівна,
Національний авіаційний університет,
завідувач кафедри дизайну інтер'єру

Офіційні опоненти: доктор архітектури, професор
Абизов Вадим Адільєвич,
Київський національний університет
технологій та дизайну,
професор кафедри дизайну інтер'єру та меблів

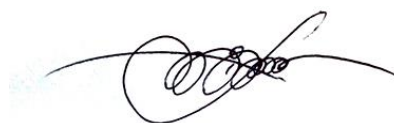
кандидат мистецтвознавства, доцент
Бондарчук Юлія Сергіївна,
Луцький національний технічний університет,
доцент кафедри дизайну та графіки

Захист відбудеться 21 квітня 2021 р. о 13 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.052.25 при Національному університеті «Львівська політехніка» за адресою: 79013, м. Львів-13, вул. С. Бандери, 12, ауд. 226.

З дисертацією можна ознайомитися у науково-технічній бібліотеці Національного університету «Львівська політехніка» (79013, м. Львів-13, вул. Професорська, 1).

Автореферат розісланий «19» березня 2021 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
канд. мист., доцент

О. Я. Мельник

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Діти, що не мають батьківського піклування – це найбільш вразлива частина населення країни, яка потребує постійного захисту, допомоги та підтримки з боку державних органів і суспільства. Наразі чітко простежується період динамічних змін у стратегії України, спрямованої на перехід від інституційного підходу у догляді та вихованні до сімейного для дітей-сиріт і дітей, які залишилися без батьківської опіки. Важливим фактором позитивних змін буде зменшення кількісного складу вихованців в кожному окремому закладі. Зосереджено увагу на дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей, що є найбільш перспективними для України: будинків сімейного типу, дитячих селищах та дитячих містечках, будинках дитини, на базі яких розпочато реорганізацію у центри паліативної допомоги та реабілітаційні центри.

Актуальність теми дослідження визначається наступними положеннями:

1. Ефективність соціального захисту дітей-сиріт та дітей, що залишилися без батьківської опіки, наразі є невід'ємною частиною процесу підвищення соціальної культури населення та створює позитивний імідж нашої держави. Відповідно, проблема формування гармонійного художньо-естетичного образу інтер'єру закладів соціального захисту набуває важливого значення.

2. Реалізовані проекти дизайну інтер'єру закладів соціального захисту дітей репрезентують міжнародний досвід та відображають пріоритетні вектори у формуванні позитивної сімейної атмосфери в таких закладах прийомами дизайну інтер'єру. Соціальна архітектура та дизайн постійно змінюються та розвиваються, інтегруючи новітні технології та традиційні прийоми. Водночас, для України такий досвід є маловивченим, тому виникає потреба його аналізу та систематизації, з метою використання у вітчизняній практиці. Принципи дизайну інтер'єру закладів соціального захисту дітей досі не досліджувались на теренах нашої країни в повній мірі.

3. Відповідно до Національної стратегії реформування системи інституційного догляду і виховання на 2017-2026 роки корінні зміни торкнуться функціонування основних типів закладів соціального захисту дітей. З урахуванням цього, державні зміни визначають необхідність доповнення та систематизації існуючої методичної бази щодо дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей.

4. На сьогодні, в більшості таких закладів існують проблеми соціалізації та особистісного розвитку вихованців поза родиною. Характерними є невідповідність існуючого інженерного обладнання, планувальної організації та художньо-декоративного оздоблення середовища для дітей. Виховання особистості, спроможної самостійно приймати важливі рішення, творчо мислити, гнучко

реагувати на зміни обставин, є запорукою ефективної соціалізації дітей. Відповідно до цього, постає завдання підвищення рівня духовності та культури у закладах соціального захисту дітей естетичними якостями оточуючого середовища, що є дієвим фактором профілактики правопорушень серед бездоглядних дітей України.

5. Зміна поглядів на простір для розвитку дітей, відмова від стереотипів та пошук індивідуальності в інтер'єрі, розширення функцій оточуючого простору дитини, зумовлюють необхідність створення та реалізацію нових концептуальних проектів дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Гармонізація предметного середовища передбачає необхідність розроблення оптимальних принципів, методів та прийомів для ефективних умов проживання та виховання даної категорії дітей, що відповідають сучасним потребам.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилося у відповідності до розпорядження Кабінету Міністрів України № 526 р від 9 серпня 2017 р. «Про Національну стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки та плану заходів з реалізації її I етапу». Дисертаційне дослідження виконано у відповідності до кафедральної науково-дослідної роботи «Засади формування гармонійного предметно-просторового середовища міських утворень» (реєстраційний № 83/10.03.03) кафедри комп'ютерних технологій дизайну Національного авіаційного університету. А також у відповідності до кафедральної науково-дослідної роботи кафедри дизайну інтер'єру факультету архітектури, будівництва та дизайну Національного авіаційного університету «Теоретико-методологічна концепція формоутворення громадських просторів сучасного міста на основі збереження історико-культурної спадщини» (реєстраційний № 128/10.01.05). Тема затверджена 16 березня 2009 р. на засіданні Вченої ради Інституту міського господарства Національного авіаційного університету, протокол № 7 та уточнена 17 жовтня 2011 р. на засіданні Вченої ради Інституту аеропортів Національного авіаційного університету, протокол № 2.

Мета дослідження – визначити принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей.

Відповідно до вказаної мети поставлено наступні **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати й узагальнити джерельну базу щодо дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей та сформулювати понятійно-категоріальний апарат дослідження;
2. Сформулювати методіку дослідження принципів дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей;
3. Здійснити аналіз вітчизняного та закордонного досвіду проектування та архітектурно-дизайнерського вирішення інтер'єрів закладів соціального захисту;

4. Визначити провідні концепції дизайну інтер'єрів для закладів соціального захисту дітей, що будуть найбільш повно відповідати сучасним потребам вихованців та стимулювати їх всебічний і творчий розвиток, що відповідає новітнім вимогам в сучасній системі соціальної допомоги України;

5. Визначити універсальні принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей різних типів, що є актуальними для сучасної проектної практики а також сформулювати раціональні прийоми їх використання.

6. Визначити спеціальні принципи, що сприяють особистісному розвитку вихованців закладів соціального захисту дітей, відповідно до актуальних концепцій дизайну.

7. Провести апробацію сформульованих принципів дизайну у реальному проектуванні.

Об'єкт дослідження – заклади соціального захисту дітей.

Предмет дослідження – принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей.

Межі дослідження. Територіальні межі визначені розташуванням досліджуваних об'єктів в Україні, а також залучено досвід проектування країн Європи, Африки, Америки, Англії та Японії. Хронологічні межі охоплюють період із середини ХХ століття (розвиток інституційної системи соціальної опіки та сімейних форм виховання дітей) до сьогодення.

Методи дослідження. Методи дослідження обумовлені визначеними науковими підходами (системним, комплексним, історико-архітектурним, структурно-логічним та змістовно-теоретичним), принципами (принципи цілісності, об'єктивності, моделювання та термінологічний принцип), також застосовано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження. Серед загальнонаукових методів використовувались: дедукція, індукція, системний метод, порівняння, спостереження, формалізація, аналіз і синтез, абстрагування, систематизація, узагальнення та моделювання. Використовувались наступні спеціальні методи: натурно-композиційний аналіз, візуально-графічні методи (фіксаційні, обмірні, порівняльні, аналітичні), вербальні (аналітичні, фіксаційні, порівняльні). Емпіричними методами були натурні обстеження (фотофіксація, обміри, спостереження, опис) та дистанційний аналіз об'єктів (аналіз наукових публікацій, дисертаційних робіт, законодавчої бази України та офіційних джерел інформації щодо закладів соціального захисту дітей).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що:

Вперше:

- комплексно розглянуто проблему дизайну інтер'єрів та екстер'єрів закладів соціального захисту дітей;

- визначено, що для подолання соціальної депривації та девіантної поведінки, важливим є впровадження та використання принципів дизайну інтер'єрів, що підвищують самооцінку вихованців закладів шляхом творчого стимулювання, прийомами профорієнтації та використання позитивного впливу тематичних концепцій єдності природи та людини;
- визначено принципи формування національної ідентичності прийомами дизайну інтер'єрів таких закладів, з урахуванням автентичних особливостей.

Вдосконалено:

- перелік чинників, що впливають на формування предметного середовища для розвитку дітей закладів соціального захисту;
- методiku проектування інтер'єрів таких закладів засобами дизайну, щодо підвищення рівня культури та соціальної адаптивності;
- способи використання архітектурних особливостей та впливу первісної функції будівель на дизайн інтер'єру закладів соціального захисту дітей;
- визначено та узагальнено актуальні тенденції дизайну інтер'єрів на прикладі вітчизняного та закордонного досвіду на базі існуючих закладів.

Отримали подальший розвиток:

- принципи, методи, прийоми та практичні заходи щодо дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей у відповідності до провідних психолого-педагогічних концепцій;
- дослідження принципів особистісного розвитку вихованців закладів соціального захисту дітей, що реалізуються прийомами дизайну інтер'єрів.

Теоретичне та практичне значення дослідження полягає у поглибленні та систематизації актуального досвіду у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Теоретичні висновки були використані у навчальному процесі кафедри комп'ютерних технологій дизайну Інституту аеропортів в Національному авіаційному університеті та на художньо-технологічному відділенні ДВНЗ Київського індустріального коледжу, що підтверджено актами впровадження. Було реалізовано 4 авторські проекти дизайну інтер'єру та рекреаційних зон на базі Київського міського будинку дитини «Берізка» у м. Києві, другого корпусу Київського міського будинку дитини ім. М. Городецького у смт. Ворзелі, на базі Дошкільного навчального закладу № 329 Державного підприємства «Антонов» м. Києва. Загалом отримано 6 актів впровадження науково-дослідної роботи за темою дисертаційного дослідження. Автор є лауреатом та учасником 4 фахових виставок та конкурсів з архітектури та дизайну інтер'єру, що показує практичну цінність роботи.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати отримані автором особисто.

Апробація результатів роботи здійснювалась на Всеукраїнській науково-теоретичній конференції «Роль митця і традиційних інститутів мистецтва за умов всезростаючого впливу індустрій (Київ, 2009р.), IX міжнародній науково-технічній конференції «ABIA-2009» (Київ, 2009р.), XI міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених та студентів «Політ-2011. Сучасні проблеми науки» (Київ, 2011р.), Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej «Osiągnięcia naukowe, rozwój, prognozy na rok 2016» (Варшава, 2016 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний розвиток науки нового тисячоліття» (м. Ужгород, 2017 р.), III International scientific and practical congress «Urban environment –XXI century. Architecture. Construction. Design» (Хельм, 2018р.).

Публікації. Основні наукові результати дослідження висвітлено у 14 публікаціях, серед яких: 6 статей у наукових фахових виданнях України та виданнях, включених до наукометричних баз даних; 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави та включена до наукометричної бази даних SCOPUS; 4 публікації засвідчують апробацію дисертації; 3 статті додатково висвітлюють матеріали дослідження.

З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використано лише ті положення, які є результатом особистих напрацювань здобувача. Внесок здобувача в статті [7] полягає в дослідженні способів використання принципу профорієнтації вихованців у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту. Внесок здобувача в статті [12] полягає в систематизації чинників щодо проектування меблів та дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей.

Структура і обсяг роботи. Дисертація складається із анотацій, вступу, чотирьох розділів, загальних висновків, п'яти додатків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації – 350 сторінок (із них 177 сторінок основного тексту). Список використаних джерел на 21 сторінці, що містить 225 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів. Подано інформацію про апробацію та впровадження результатів дослідження, а також структуру й обсяг дисертації.

Розділ 1 «Історіографія проблеми та методологічна база дослідження закладів соціального захисту дітей» містить огляд літературної та джерельної бази за темою роботи, термінологічний апарат, обґрунтування методики дослідження.

У *підрозділі 1.1 «Теоретико-літературний аналіз проблеми та огляд інформаційних джерел»* проаналізовано наукові джерела вітчизняних і

закордонних авторів, окреслено найбільш актуальні питання та напрямки дослідження, з урахуванням сучасних вимог щодо закладів соціального захисту дітей. Багатоаспектність теми дослідження зумовила тематичний розподіл джерельно-інформативного базису на окремі підгрупи, що забезпечили різнобічний аналіз даної проблеми. Фундаментальним мистецтвознавчим науковим підґрунтям стали: роботи з теорії, історії, методології та практики дизайну (В. Даниленка, О. Бойчука, О. Боднара, М. Яковлева, В. Абизова, І. Кузнецової, Г. Лола, В. Сеньковського, О. Генісаретського, В. Глазичева, Н. Валькової, І. Розенсон, О. Лаврентьєва та інших); праці з аналізу проблеми архітектурного середовища та проектування (А. Іконникова, В. Черкеса, А. Пучкова, Ю. Божко, Н. Трегуб, Ю. Чепелюка, С. Лінди, А. Тица та інших); предметно-просторовому дизайну для дітей та аспектам ергономіки присвячені праці С. Хан-Магомедова, В. Рунге, Ю. Манусевича, В. Муніпова, О. Олійник, Ю. Бондарчук, С. Мигалья, В. Мироненко, В. Чернявського, О. Грашина та інших.

Визначення та аналіз прийомів дизайну та архітектури, з урахуванням соціально-культурних аспектів адаптації дітей-сиріт та дітей, що не мають батьківського піклування представлено у роботах: О. Петровської, А. Ахаїмової, М. Комісарик, Л. Кальченко, З. Дорогонько. Проблеми проектування та реструктуризації закладів соціального захисту дітей різних типів висвітлено у роботах І. Кабанова, Ф. Мубаракшиної, Ю. Третьак. Архітектурні аспекти організації дитячого рекреаційного середовища досліджували: Н. Крижановська, В. Абизов, Л. Солодилова, Ю. Бондарчук, О. Петровська.

Встановлено, що в публікаціях, присвячених гармонізації дизайну інтер'єрів дитячих дошкільних закладів (Р. Гайказової, Т. Кострикіної, М. Трегубової, І. Каракіса, Й. Мінкявічуса, А. Кадуріної, Л. Ковальського, В. Тихонової, Л. Ушакової, І. Клоц, Г. Пантелеєвої та ін.) основні принципи дизайну мають спільні риси і для закладів соціального захисту дітей. Методики раннього розвитку, особливості дитячої психології та фізіології, що були використані для формування середовища розвитку дітей, вивчали: М. Монтессорі, М. Зайцев, Г. Доман, М. Ібука, Ф. Фребель та ін. Питання гармонійного середовища для дітей через особливості субкультури вивчали Н. Іванова, М. Каган, І. Колесникова, С. Щеглова.

Характерні тенденції закордонної архітектури та дизайну досліджено на практичному досвіді фахового проектування дитячого будинку у Амстердамі А. ван Ейка, у проектах дитячих СОС селищ У. Санчес у Африці, О. Тукана в Йорданії, Ж. Ганг у США та Ю. Іто у Японії.

Аналіз спеціалізованої літератури дозволяє зробити висновки про недостатню кількість наукових праць, де комплексно вирішуються питання дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей, відповідно, дана тема не є вичерпаною та

потребує подальшого дослідження.

У підрозділі 1.2 «**Термінологія та типологія закладів соціального захисту дітей**» визначено коректне розуміння понятійного апарату у даній тематиці, яке було диференційовано відповідно законодавчої бази України з ключовими поняттями та визначення. В дисертації під назвою «заклади соціального захисту дітей» маються на увазі новітні форми соціального захисту дітей, а саме: будинки дитини, що будуть реструктуровані у центри паліативної допомоги та реабілітаційні центри; дитячі будинки сімейного типу; дитячі селища та дитячі містечка. Впроваджено у професійний обіг власну дефініцію «дизайн інтер'єрів закладів соціального захисту дітей». *Дизайн інтер'єрів закладів соціального захисту дітей* – міждисциплінарна проектно-художня діяльність, направлена на формування дитячого розвиваючого простору з урахуванням природо-кліматичних, соціально-економічних та національно-ідентифікаційних чинників, що впливають на специфіку та функціональне призначення інтер'єрного простору із внутрішніми та зовнішніми структурно та функціонально взаємопов'язаними компонентами. До закладів соціального захисту дітей потрапляють діти наступних категорій: діти-сироти; діти, які позбавлені батьківського піклування; діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовились батьки та безпритульні діти.

Виокремлено типи закладів: за координуючою структурою (державні, недержавні), за суспільною направленістю та орієнтацією (релігійні, громадські), за видами наданої допомоги (соціально-педагогічні, психіатричні, медичні, комплексні). А також за віковими та гендерними показниками та організаційно-планувальною структурою.

У підрозділі 1.3 «**Методологія дослідження дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей**» використано систему загальнонаукових і спеціальних мистецтвознавчих методів наукового пізнання. Показано, що в загальнотеоретичному осмисленні обраної проблематики використані: історико-порівняльний метод під час вивчення літературного матеріалу; хронологічний метод, що дозволив дослідити особливості розвитку закладів соціального захисту дітей у відповідності до соціально-політичних передумов. Важливими були методи систематизації і типологізації для визначення основних характерних ознак серед актуальних форм закладів соціального захисту дітей. Метод аналізу морфології об'єктів та структурно-функціональний метод використовувався під час дослідження матеріалів щодо дизайну інтер'єру вітчизняних та закордонних закладів соціального захисту дітей (на прикладі офіційних електронних ресурсів). Додатково аналізувались репрезентативні відеоролики з демонстрацією дизайну інтер'єру, особливостями національних традицій та технологій будівництва. Фотофіксація та натурні дослідження проводились на базі 5-ти закладів

соціального захисту дітей України (3 державних та 2 благодійних закладах) з подальшою реалізацією авторських дизайн-проектів. Важливим для дослідження став системний метод.

Розділ 2 «Сучасні тенденції в дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей» об'єднує вітчизняний та закордонний досвід проектування дизайну інтер'єру соціальної сфери для дітей. Визначено перспективні тенденції дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей.

У підрозділі 2.1 *«Закордонний досвід архітектурно-художнього проектування закладів соціального захисту дітей, з урахуванням соціальних, історичних та політичних чинників»* визначено, що в сучасних закордонних тенденціях дизайну інтер'єрів таких закладів превалюють великі відкриті архітектурні об'єми, що перетікають один в одній. Зовнішні конструкції та предметне наповнення має лаконічну форму, що виготовляється з екологічно чистого матеріалу. Активно використовуються прийоми «гіперболізації» основних декоративних елементів та домінант. Поширене використання нюансного колориту загального об'єму огорожувальних поверхонь, що підкреслює яскраве предметне оточення. Позитивним засобом дизайну вважається використання фітодизайну в інтер'єрах та елементів ландшафтного дизайну на присадибних ділянках. Використовуються наступні прийоми дизайну: великі вікна та скляні вертикальні поверхні, використання рослин та дерев у рекреаційних зонах, активне використання фактури деревини у предметному дизайні інтер'єру для взаємодії з візуально-тактильними рецепторами дітей. Провідними країнами у сфері розвитку соціального захисту дітей є Німеччина, Австрія, Франція, США та Англія. Водночас, зберігають традиційну культуру та активно її інтегрують у дизайн інтер'єрів закладів соціального захисту дітей Індія, Шрі-Ланка, Йорданія, Африка та Японія.

У підрозділі 2.2 *«Дизайн інтер'єрів закладів соціального захисту дітей в Україні»* встановлено, що дизайн інтер'єрів таких закладів залежить від типу експлуатації та будівництва. Визначено, що спеціально збудованих будівель є недостатня кількість, відповідно, основну частину закладів соціального захисту дітей України формують пристосовані під нові функції існуючі будівлі. Можливості організації дизайну у таких типах закладів принципово відрізняються. Дизайн інтер'єрів у спеціально збудованих будівлях має виразний та динамічний характер, архітектурно-планувальні рішення є фундаментом для подальшого декорування. Пристосовані будівлі під нові функції дещо обмежують можливості дизайнерів, адже пріоритетним завданням є зменшення або уникнення недоліків, які мали місце у планувальних рішеннях. В переважній більшості прийоми дизайну

мають обмежений, локальний характер. У таких будівлях можливо забезпечити засобами та прийомами дизайну інтер'єрів тільки часткове декорування.

У підрозділі 2.3. *«Перспективні тенденції дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей»* визначено важливість впровадження комплексного підходу у проектуванні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Сформовано наступні принципи організації предметного наповнення в таких закладах: трансформативності, компактності, принцип використання всіх рівнів простору, принцип «незавершеності у декоруванні» (передбачає можливості для реалізації особистих поглядів на дизайн середовище вихованців). Архітектурно-планувальні принципи розглянуто, як важливу формотворчу складову дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Досліджено принципи художньої виразності, композиційної цілісності та стильової єдності. Сформовано принципи просторової організації в інтер'єрах вищезгаданих закладів: принцип зв'язку зовнішнього та внутрішнього просторів, принцип оптимального природного освітлення, принцип безперешкодного простору, принцип сталого розвитку. Перспективними тенденціями визначено пошуки концептуальних рішень дизайну інтер'єрів таких закладів на прикладі проведення конкурсів та залучення студентів фахових ВНЗ України.

Розділ 3 Тематичні концепції у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей, що направлені на загальний розвиток, підвищення рівня культури та соціальної адаптивності вихованців. Визначено пріоритетні завдання щодо підвищення загального рівня культури та соціальної адаптивності для всіх членів закладів соціального захисту дітей (адміністративного складу, батьків-вихователів, вихованців) які було трансформовано у принципи та прийоми дизайну інтер'єрів та об'єднано в декілька підгруп у відповідності до їх тематичних концепцій. Розкрито сутність розвиваючого середовища для дітей.

У підрозділі 3.1 *«Концепція єдності природи та людини у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей»* визначено, що провідною концепцією для даних закладів доцільно використовувати тему єдності природи та людини, що також відповідає цілям сталого розвитку ЮНЕСКО. Сформовані основні вектори впливу концепції єдності природи та людини у дизайні інтер'єрів таких закладів. Концепція єдності природи та людини включає в себе наступні принципи: гармонійного колористичного рішення, використання екологічно чистих матеріалів, взаємодоповнення інтер'єру та екстер'єру, збереження ресурсних витрат всіх рівнів, синтезу декоративно-прикладного мистецтва та рослинних елементів в дизайні інтер'єру та екстер'єру, актуалізації садово-сільськогосподарських ділянок таких закладів прийомами дизайну.

У підрозділі 3.2 *«Концепції раннього та творчого розвитку у предметному середовищі для розвитку дітей у закладах соціального захисту»* представлено на основі методик М. Монтесорі, Ф.Фребеля, М. Ібуки, Г. Домана, М.Зайцева, С. Лупан, Вальдорфської системи, методики Нікітіних та сучасних фахівців. Відповідно до концепції раннього розвитку у закладах соціального захисту дітей визначено три групи принципів, що забезпечують різні форми розвитку: фізичного, інтелектуального або розумового та творчого розвитку. Група принципів фізичного та розумового розвитку включає різні види стимуляторів, тактильні розвиваючі елементи, необхідне спортивне обладнання, направлене на підвищення фізичної активності дітей. Виокремлено наступні принципи фізичного та розумового розвитку в дизайні інтер'єрів даних закладів: принцип гармонійного включення спеціально-обладнаних зон в загальну концепцію інтер'єру, принцип самостійного обслуговування дитини.

У відповідності до концепції творчого стимулювання вихованців закладів соціального захисту дітей визначено прийоми формування архітектурно-просторових вирішень інтер'єрів. Визначено актуальність концепції для різного віку дітей. *Принципи інтеграції природних стихій* для стимулювання пізнавальної активності дітей реалізуються через: принцип відкритості, організацію простору для гри з водним ресурсом, формування рекреаційних зон з живими рослинами. *Принципи гнучкості та варіативності простору* розкриваються через: композиційний розподіл функціонального зонування, забезпечення балансу у стабільності та динамічності розвиваючого середовища. *Принципи заохочення успішності особистості* об'єднують у собі: демонстрацію творчих успіхів, використання частини або фрагментів огорожувальних поверхонь для дитячої творчості, організації творчих та виробничих майстерень відповідно до загального концептуального вирішення. Дизайн експозиції дитячих творів можливо інтегрувати у інтер'єр закладів соціального захисту дітей двома шляхами: як акцент у інтер'єрі, як стилістичне продовження загального концептуального вирішення дизайну інтер'єрів.

У підрозділі 3.3 *«Концепції художньо-композиційного та декоративного оздоблення»* проаналізовано попередні напрацювання щодо художньо-декоративного оздоблення у дизайні інтер'єрів. Визначено реабілітаційні властивості творів мистецтва та ряд фахових прийомів у дизайні інтер'єрів при розміщенні творів мистецтва у інтер'єрах закладів соціального захисту дітей. В даному підрозділі концепції художньо-композиційного та декоративного оздоблення сформовано у дві окремі групи.

Сформовано перелік універсальних принципів, які включають загальні художньо-декоративні чинники, що рекомендовано використовувати у

приміщеннях різного функціонального призначення таких закладів: принцип збалансованого розміщення, принцип масштабу та пропорції, принцип повторення, принцип контрасту, принцип єдності, принцип гармонії, принцип домінанти. Для дизайну інтер'єрів вищезазначених закладів доцільним буде одночасне використання декількох принципів.

Визначено прийоми дизайну інтер'єрів, направлених на інтеграцію творів мистецтва в уже сформоване художньо-композиційне оздоблення. Розкрито два напрями використання творів мистецтва у дизайні інтер'єрів таких закладів, з урахуванням їх властивостей, що здійснюється через: гармонізуючо-декоративну та реабілітаційну функції. Визначено прийоми дизайну інтер'єру, спрямовані на локальну інтеграцію творів мистецтва в уже існуюче архітектурно-просторове середовище: загальні прийоми локальної інтеграції, прийоми обґрунтування композиційно вдалого місця для експозиції творів мистецтва, прийоми розміщення творів мистецтва, з урахуванням функціонального призначення.

Розділ 4 Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей, що сприяють особистісному розвитку вихованців. У розділі досліджено три групи принципів: автентичності українського дизайну інтер'єрів; ігровий принцип у дизайні інтер'єрів; профорієнтації у дизайні окремих приміщень.

У підрозділі 4.1 *«Принципи автентичності українського дизайну інтер'єрів у закладах соціального захисту дітей»* представлено перелік принципів дизайну інтер'єру, що ідентифікують національні особливості. Дані принципи є корисними при реструктуруванні таких закладів. Вони базуються на унікальності інтер'єру українського народного житла та національній культурній спадщині, історії та традиціях. Сюди входять принципи: асоціативного ряду з архетипами української культури, використання натуральних та природних матеріалів у огорожувальних поверхнях інтер'єру та предметному наповненні, ручної роботи із використанням ремісничих технік, інтеграції орнаментальних етнічних мотивів, аскетизму, тактильного сприйняття в дизайні, спадкоємництва у предметному наповненні.

У підрозділі 4.2 *«Ігровий принцип у дизайні інтер'єрів, як важлива складова середовища для дітей»* розкрито сутність даного принципу при формуванні архітектурно-художнього середовища для розвитку дітей та досліджено його актуальність для різного віку дітей. Визначено методи ігрового принципу у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей: казковий, метафоричний, алегоричний, символічний та іронічний. Зазначені методи реалізуються наступними прийомами дизайну інтер'єрів: декоративні панно з казковими героями, рельєфні композиції, форма меблів тощо. Для метафоричного методу характерні предмети дизайну та меблі, які уособлюють форму або

кольорову гамму явищ природи, рослин, птахів, звірів тощо. Символічний метод в дизайні інтер'єру можливо використовувати для різновікових груп дітей, з урахуванням комунікативних властивостей. У якості символічних знаків рекомендовано використовувати усталені позитивні елементи суспільства, історії та держави (прапори, герби, медалі, корони, елементи побуту та національного одягу тощо). Іронічний метод сприяє створенню комфортної, вільної, позитивної атмосфери дизайну інтер'єру дітей старшої вікової групи.

У підрозділі 4.3 **«Принцип профорієнтації у дизайні окремих приміщень та об'єктах дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей»** розкрито прийоми принципу профорієнтації в дизайні інтер'єрів таких закладів. Визначено ряд тем, що є актуальними на сьогодні: транспортна та природничо-сільськогосподарська тематика, проектна діяльність, інтеграція ремісничих умінь регіональних особливостей України у дизайн інтер'єру. Розкрито прийом «героїзації» характерних професій на прикладі використання транспортної тематики у дизайні інтер'єру. На основі прикладів дитячого інтер'єру вітчизняного та закордонного дизайну виділені наступні художньо-образні прийоми профорієнтації у дизайні інтер'єрів таких закладів: орнаментальні та графічні композиції, монументальні панно з елементами сільськогосподарської та транспортної тематики, муляжі квітів, городини, літаків, автомобілів, кораблів в якості об'єктів дизайну, меблі та перегородки з використанням силуетів транспортної та сільськогосподарської тематики, дитячі іграшки у формі квітів, овочів та фруктів, а також різного виду транспорту.

У підрозділі 4.4 **«Апробація авторських принципів у дизайні закладів соціального захисту дітей»** представлено особисті авторські концепти щодо дизайну інтер'єрів для двох державних, одного недержавного закладу соціального захисту дітей та дошкільного навчального закладу у м. Києві та Київській області. Провідною концепцією дизайн-проекту для Соціально-реабілітаційного Центру «Батьківський Дім» у с. Петрівці, Київської області була тематика єдності природи та людини, що об'єднувала авторське вирішення дизайну для 5 інтер'єрів різного функціонального призначення. Для Київського міського будинку дитини «Берізка» були реалізовані авторські пропозиції щодо редизайну дитячих ігрових зон (teras), де було використано казково-метафоричний метод ігрового принципу дизайну. Пропозиції дизайну інтер'єру у Київському міському будинку дитини ім. М. Городецького для ігрової кімнати включали чотири авторські панно, що стали композиційним акцентом та покращували загальне колористичне вирішення огорожувальних поверхонь у інтер'єрі. Були реалізовані два дизайн-проекти для ДНЗ №329 ДП «Антонов» м. Києва у вигляді декоративного розпису загальною площею 48 кв. метрів на існуючих огорожувальних поверхнях рекреаційної зони

для дітей та пропозицій щодо дизайну інтер'єру спортивної зали для дітей дошкільного віку.

ВИСНОВКИ

1. Виявлено, що більшість сучасних вітчизняних публікацій присвячені проблемам, суміжним до даної теми: архітектурним принципам планування, проектуванню та будівництву дошкільних, шкільних та позашкільних закладів, закладів з традиційними або інституційними формами піклування над самотньою дитиною. У результаті аналізу джерельної бази визначено, що комплексних та спеціальних досліджень щодо дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей проведених не було.

2. Сформульовано понятійно-категоріальний апарат дослідження, де було виявлено типологічні особливості закладів соціального захисту дітей на прикладі координуючої структури, суспільної направленості, різновидів наданої допомоги, вікових та гендерних показників, організаційно-планувальною структурою. Впроваджено у професійний обіг власну дефініцію «дизайн інтер'єрів закладів соціального захисту дітей», що є міждисциплінарною проектно-художньою діяльністю, направленою на формування дитячого розвиваючого простору з урахуванням природо-кліматичних, соціально-економічних та національно-ідентифікаційних чинників, що впливають на специфіку та функціональне призначення інтер'єрного простору із внутрішніми та зовнішніми структурно та функціонально взаємопов'язаними компонентами.

3. Методика дослідження принципів дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей базується на системному підході аналізу проблеми та визначенні міждисциплінарних взаємозв'язків між архітектурними, екологічними, економічними та психолого-педагогічними аспектами. Комплексний підхід в роботі забезпечений використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Емпіричну базу дослідження сформували натурні та дистанційні обстеження існуючих об'єктів.

4. На основі аналізу вітчизняного та закордонного досвіду з'ясовано, що в інтер'єрах закладів соціального захисту дітей вагоме місце відводиться формі, пластиці, кольору елементів дизайну та огорожувальним поверхням, а також сюжетній складовій концепції інтер'єру. Визначено, що художньо-естетичне, гармонійне середовище та твори мистецтва розвивають здібності інтелектуального уявлення вихованців.

Відповідно до містобудівного розташування виокремлено міські та заміські заклади соціального захисту дітей. Заклади можуть бути розміщені або в

адаптованих, або спеціально побудованих будівлях. Визначено, що для спеціально збудованих закладів характерні наступні прийоми дизайну інтер'єрів: використання великих за розміром творів декоративного мистецтва, кольорові акценти як на площинах стін та підлоги так і в елементах меблів. Для будівель, що пристосовані під нові функції, на основі вже існуючих, характерним є використання невеликих за розміром декоративних елементів та творів мистецтва, у відповідності до невеликих площ таких приміщень.

5. Сформовано провідні концепції в дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей:

-концепція єдності природи та людини, яка включає в себе наступні складові: гармонійне колористичного рішення, де колір є засобом гармонізації та цілісності простору та дієвим аспектом інтеграції природних асоціацій в інтер'єр, використання екологічно чистих матеріалів, взаємодоповнення інтер'єру та екстер'єру, збереження ресурсних витрат всіх рівнів, синтез декоративно-прикладного мистецтва та рослинних елементів, актуалізації садово-сільськогосподарських ділянок;

-концепції предметно-розвиваючого середовища об'єднують концепції раннього розвитку та творчого стимулювання дітей. Визначено три групи принципів, що забезпечують різні форми розвитку: фізичного, інтелектуального та творчого. Концепція творчого стимулювання вихованців розкривається через: гнучкість простору; зонування загального простору мобільним обладнанням; трансформацію; варіативність природного освітлення; організацію простору для гри з водним ресурсом; динамічність; використання огорожувальних поверхонь для дитячої творчості;

-концепції художньо-композиційного та декоративного оздоблення охоплюють концепції художньо-композиційного вирішення у дизайні інтер'єру та синтезу творів образотворчого і декоративного мистецтва у предметно-розвиваючому середовищі.

6. Виявлено принципи, що мають універсальне використання у дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей різних типів, що є актуальними для України: принцип збалансованого розміщення, принцип масштабу та пропорції, принцип повторення, принцип контрасту, принцип єдності, принцип гармонії, принцип доміанти. Визначено доцільним одночасне використання декількох принципів дизайну інтер'єру для забезпечення максимальної ефективності. Окреслено особливості використання даних принципів для різних функціональних груп приміщень на прикладі транзитних зон та особистих зон.

7. Сформовано три групи спеціальних принципів дизайну інтер'єрів, що сприяють особистісному розвитку вихованців закладів соціального захисту дітей, у

відповідності до актуальних концепцій: принципи автентичності українського дизайну інтер'єрів; ігровий принцип; принцип профорієнтації. Виявлено раціональні прийоми їх використання у дизайні інтер'єрі, з урахуванням декоративного оздоблення огорожувальних поверхонь та предметного наповнення: орнаментальні та графічні композиції; декоративні панно; муляжі в якості об'єктів дизайну; меблі та перегородки; дитячі іграшки та посуд.

8. Визначені принципи дизайну були апробовані у реальному проектуванні для двох державних, одного недержавного закладів соціального захисту дітей та дошкільного навчального закладу у м. Києві та Київській області. У дизайні були використано концепцію єдності природи та людини, казковий, алегоричний та метафоричний метод ігрового принципу дизайну та принцип профорієнтації на прикладі природничо-сільськогосподарської тематики у дизайні інтер'єру. Загалом було реалізовано чотири проекти.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, у наукових фахових виданнях України та у наукових виданнях, які включені до наукометричних баз даних, в яких опубліковані основні наукові результати

1. Коваль-Цєпова А.В. (2009а). Історичні тенденції становлення та розвитку закладів піклування для дітей. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: Зб. наук. пр.* – Харків: ХДАДМ, № 9, с. 34 – 44.

2. Коваль-Цєпова А. В. (2010а). Декоративне мистецтво в дизайні інтер'єрів спеціалізованих закладів для дітей, що потребують соціальної реабілітації. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: Зб. наук. пр.* – Харків: ХДАДМ, № 3, с. 74 – 82.

3. Коваль-Цєпова А. В. (2012 а). *Композиційні особливості інтер'єрних просторів закладів соціального захисту дітей з використанням художньої кераміки.* Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті.– Харків: ХДАДМ, № 5, с. 175 – 177.

4. Коваль-Цєпова, А. В. (2012 б). Особливості застосування кольору в інтер'єрах закладів соціального захисту дітей. *Мистецтвознавчі записки* : Зб. наук. праць. –Вип. 22– К.: Міленіум, 2012.– с. 205 – 211. (РІНЦ)

5. Коваль-Цєпова, А. В. (2012 с). Використання профорієнтаційних засобів в інтер'єрах закладів соціального захисту дітей. *Культура і сучасність: альманах* .– К.: Міленіум, 2012. – № 2– с. 224 – 227. (РІНЦ)

6. Коваль-Цєпова, А. В. (2018 а). Використання принципу гри для створення розвиваючого архітектурно-художнього середовища в закладах соціального

захисту дітей // *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство*/[за ред. О.С.Смоляка]. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім.В.Гнатюка, № 1 (вип.38), с. 262 – 270. (*Index Copernicus*)

Стаття, опублікована в науковому періодичному виданні іншої держави

7. Koval-Tsepo, A. Oliynyk O. (2020a). *Transport in thematic interior design concepts as an effective principle of career guidance* // *IOP CS: Materials Science and Engineering*, Vol. 918, 012177 – Режим доступу до ресурсу: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/918/1/012177/pdf>, doi:10.1088/1757-899X/918/1/012177 (SCOPUS)

Матеріали, що засвідчують апробацію результатів дисертації

8. Коваль-Цєпова А. В. (2009 б) *Особливості елементів дизайну інтер'єрів спеціалізованих закладів для дітей, що потребують соціальної адаптації з урахуванням типу будівель*. Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції «Роль митця і традиційних інститутів мистецтва за умов всезростаючого впливу індустрій»: Зб. наук. пр. – Київ: КНУКіМ, с. 77– 79.

9. Коваль-Цєпова А. В. (2009 с) *Дизайн та благоустрій дитячих ігрових майданчиків з використанням корпусів літаків*. Матеріали ІХ міжнародної науково-технічної конференції «АВІА-2009»: Зб. наук. пр. –Т.3. – Київ: НАУ, с. 54– 58.

10. Коваль-Цєпова. А. В. (2016 а). *До питання єдності людини та природи у середовищі дитячих спеціалізованих закладів* / Zbiór artykułów naukowych. Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej " Osiągnięcia naukowe, rozwój, propozycje na rok 2016" (30.12.2016) – Варшава: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», с. 6 – 9.

11. Коваль-Цєпова, А. В. (2017 а). *Творчі роботи дітей вулиці як композиційний акцент інтер'єру спеціалізованого закладу для дітей*. Інноваційний розвиток науки нового тисячоліття. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 21-22 квітня 2017 г.). — Херсон : Видавничий дім «Гельветика» с. 21 – 24.

Публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації

12. Олійник, О. П., Коваль-Цєпова, А. В. (2010 б). *Особливості дизайну меблів для дітей, що потребують соціальної реабілітації*. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник. – Київ: КНУБА, Вип.24. с. 82 – 89.

13. Коваль-Цепова А. В. (2011 а). *Організація інтер'єрного простору закладів соціального захисту дітей, з урахуванням первісної функції будівлі*. Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник. – Київ: КНУБА, 2011. – Вип.26 – с. 292 – 299.

14. Коваль-Цепова А. В. (2018 б). Особливості художньої експозиції дитячих творчих робіт у дизайні інтер'єру спеціалізованих закладів для дітей Арт-простір. – 2018. – №3. – с. 111–115.

АНОТАЦІЯ

Коваль-Цепова А. В. Принципи дизайну інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.07 «Дизайн» – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Львів, 2021.

Дисертаційне дослідження присвячене проблемі формування комплексного підходу в дизайні інтер'єрів закладів соціального захисту дітей. Виокремлено актуальні форми даних закладів, що відповідають політичній стратегії України сьогодення, а саме: дитячі будинки сімейного типу, дитячі селища та дитячі містечка, будинки дитини, що будуть реструктуровані у центри паліативної допомоги та реабілітаційні центри. На основі аналізу вітчизняного та закордонного досвіду визначені пріоритетні концепції в дизайні інтер'єру даних закладів. Запропоновано використання концепції єдності природи та людини, як провідної у інтер'єрах та екстер'єрах даних закладів. Розкрито концепції предметно-розвиваючого середовища через принципи та прийоми раннього розвитку та творчого стимулювання дітей. З'ясовано, що відповідність предметного наповнення різновіковим потребам дітей, принцип гармонійного включення спеціально-обладнаних зон та принцип самообслуговування дитини є важливою складовою оптимізації дитячих просторів на прикладі таких закладів. Визначено концепції художньо-композиційного та декоративного оздоблення, а також синтезу творів образотворчого та декоративного мистецтва із загальним концептуальним вирішенням дизайну. Сформульовано сучасні принципи дизайну інтер'єрів для вищезазначених закладів, що сприяють особистісному розвитку вихованців (принцип автентичності, ігровий принцип, принцип профорієнтації). Результати роботи окреслюють подальший напрямок організації дизайну інтер'єру у сфері соціальної допомоги дітям.

Ключові слова: дизайн, інтер'єр, принципи, прийоми, діти, заклади соціального захисту.

АННОТАЦИЯ

Коваль-Цепова А. В. Принципы дизайна интерьеров заведений социальной защиты детей. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата искусствоведения по специальности 17.00.07 – дизайн. – Национальный университет «Львівська політехніка» Министерства образования и науки Украины. – Львов, 2021.

Диссертационное исследование посвящено проблеме формирования комплексного подхода в дизайне интерьеров заведений социальной защиты детей. Выделены актуальные формы данных заведений, отвечающих политической стратегии Украины сегодня, а именно: детские дома семейного типа, детские деревни и детские городки, дома ребенка, будут реструктурированы в центры паллиативной помощи и реабилитационные центры. На основе анализа отечественного и зарубежного опыта определены приоритетные концепции в дизайне интерьера данных заведений. Предложено использование концепции единства природы и человека, как ведущей в интерьерах и экстерьерах данных заведений. Раскрыты концепции предметно-развивающей среды через принципы и приемы раннего развития и творческого стимулирования детей. Выяснено, что соответствие предметного наполнения разновозрастным потребностям детей, принцип гармоничной интеграции специально-оборудованных зон и принцип самообслуживания ребенка является важной составляющей оптимизации детских пространств на примере таких заведений. Определены концепции художественно-композиционного и декоративного наполнения, а также синтеза произведений изобразительного и декоративного искусства с общим концептуальным решением дизайна. Сформулированы современные принципы дизайна интерьеров для вышеупомянутых заведений, которые способствуют личностному развитию воспитанников (принцип аутентичности, игровой принцип, принцип профорientации). Результаты работы определяют дальнейшее направление организации дизайна интерьера в сфере социальной защиты детей .

Ключевые слова: дизайн, интерьер, принципы, приемы, дети, учреждения социальной защиты.

SUMMARY

Koval-Tsepova A.V. The Principles of interior design of institutions for the children social protection. – On the rights of a manuscript.

The thesis on the obtaining of the candidate scientific degree on speciality 17.00.07 – Design. Lviv Politechnic National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine. –Lviv, 2021.

The dissertation research is focused on the problem of the integrated approach formation in the interior design of institutions for the children social protection. The current forms of such institutions, which are focused on family education and meet the political strategy of Ukraine today, was identified. In accordance with the legislative framework of our country, such forms are: family-type orphanages, children's villages and children's townships, orphanages, which in the nearest future will be restructured into palliative care centers and rehabilitation centers. With the help of field studies and materials from official sources, a number of shortcomings, that negatively affects the psychological state of the child, was determined.

Based on the analysis of domestic and foreign experience, the priority concepts in the interior design of these establishments, was specified. The interior design features on the examples of leading countries in the field of social protection of children, namely: Germany, Austria, France, USA and England, was analyzed. Methods of integrating traditional culture into the interior design of institutions for children social protection in India, Sri Lanka, Jordan, Africa and Japan was outlined. Usage of the unity of nature and man concept, as the leading one in the design of interiors and exteriors of these institutions, was recommended. This concept is implemented by the following principles: the harmonious color scheme principle, the principle of using environmentally friendly materials, the complementarity principle of the interior and exterior, the saving resource costs principle, the principle of synthesis of decorative and applied arts and plant elements, the principle of actualization garden plots.

The concept of a subject-developing environment is revealed through the principles and techniques of early development and creative stimulation of children. It was found that the correspondence of subject content to the needs of children of different ages, the principle of harmonious integration of specially equipped zones and the child self-service principle is an important component of optimizing children's spaces. In turn, the concept of children creative stimulation is implemented through the following interior design principles: space flexibility, zoning of the common space with mobile equipment, the transformation principle, natural lighting variability, the space organization for playing with the water resource, the principle of dynamism, enclosing surfaces usage in the interior and exterior.

The concepts of artistic-compositional and decorative content, as well as the synthesis of works of fine and decorative art with a general conceptual design solution, was determined. For the concept of artistic compositional design, the use of the following principles is recommended: balance, scale and proportion, repetition, contrast, unity, harmony, dominance. For the principle of fine and decorative art works synthesis with a general design concept, the following techniques: local integration, substantiation of a compositionally successful place for the exhibition of works of art, works of art

placement, taking into account the premises functionality was formulated. The modern interior design principles for the aforementioned institutions have been formed, which contribute to the personal development of pupils: the principles of authenticity, the game principle, the principle of vocational guidance.

The principles of the Ukrainian interior design authenticity are revealed through: the principle of Ukrainian culture archetypes, the natural materials principle, the principle of handicraft and ancient craft techniques, the ornamental ethnic motives principle, the principle of natural simplicity and asceticism, the tactile perception principle, the principle of continuity in the subject matter. The playing principle was defined through the following interior design methods: fabulous, allegorical, metaphorical, symbolic, ironic. The career guidance principle has been determined through the interior design techniques for decoration and content: ornamental and graphic compositions, decorative panels, dummies as design objects, furniture and partitions, children's toys and dishes.

The author's recommendations on interior design for different types of institutions for children social protection, which correspond to the National Strategy for Reforming the System of Institutional Care and Upbringing of Children in Ukraine for 2017-2026, was presented. Also, author's conceptual design projects have been developed for two state, one non-state institutions for the children social protection and a kindergarten in Kiev and the Kiev region. A total of four projects were implemented. The factual and analytical materials, presented in the dissertation, can be useful in the interior design or during the restoration of specialized institutions for children who require social rehabilitation in Ukraine.

Keywords: design, interior, principles, techniques, children, institutions of social protection.